

Nasjonalisme og nasjonsbygging:

- To typer nasjonal ideologi
- Tre typer nasjonalstatsdannelser
- To perioder

Nasjonalisme

- Statsborgerretslig nasjonalisme
- Kulturnasjonalisme
- Nasjonalstaten = et blandingsprodukt

Nasjonalstatsdannelser:

- De nasjonal-revolusjonære
- De integrative
- De sesesjonistiske

Det nye sentraleuropa:

- Nøkkelaktører: Camillo Cavour og Otto von Bismarck
- Statsministre i hhv. Sardinia-Piemonte og Prøyssen
- Nasjonsbygging eller maktkonsolidering?
- Bakgrunn: svekket maktbalanse/mindre frykt for Russland etter Krimkrigen 1854-56

Italia - tre programmer:

Giuseppe Mazzini - rep. radikalt program

Vincenzo Ghioberti - katolsk- konservativ
konføderasjon

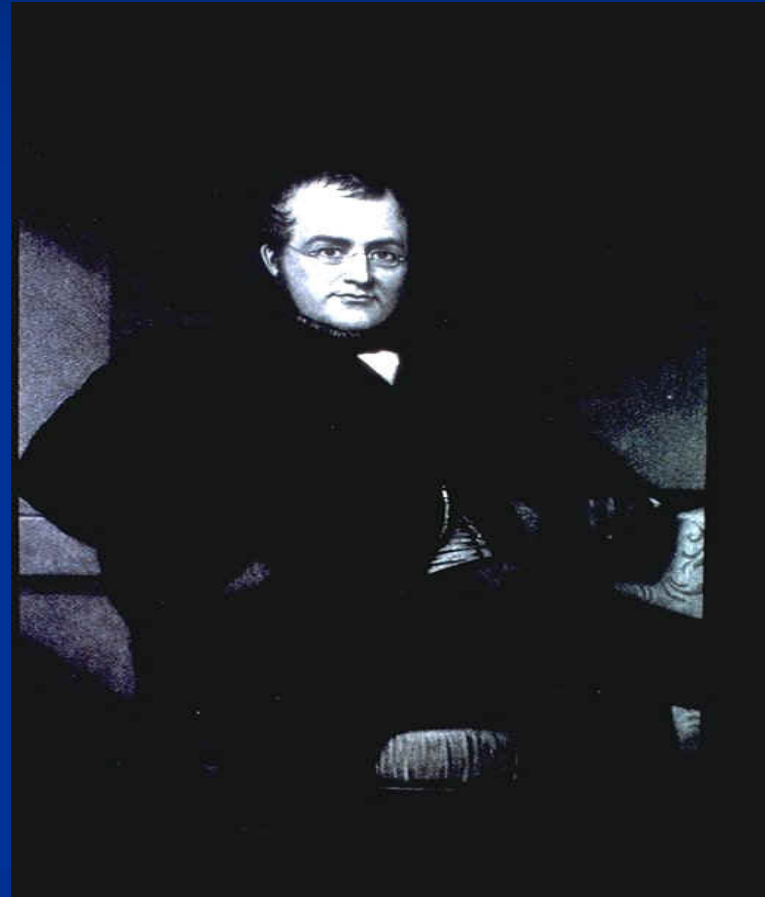
Cesare Balbo – Sardinia- Piemonte

Italias samling

Camillo Cavour:

- Piemontes statsminister fra 1852
- Overbevist liberaler
- Moderniseringsideolog
- Strategi: utenlandsk hjelp

Etapper i Italias samling:

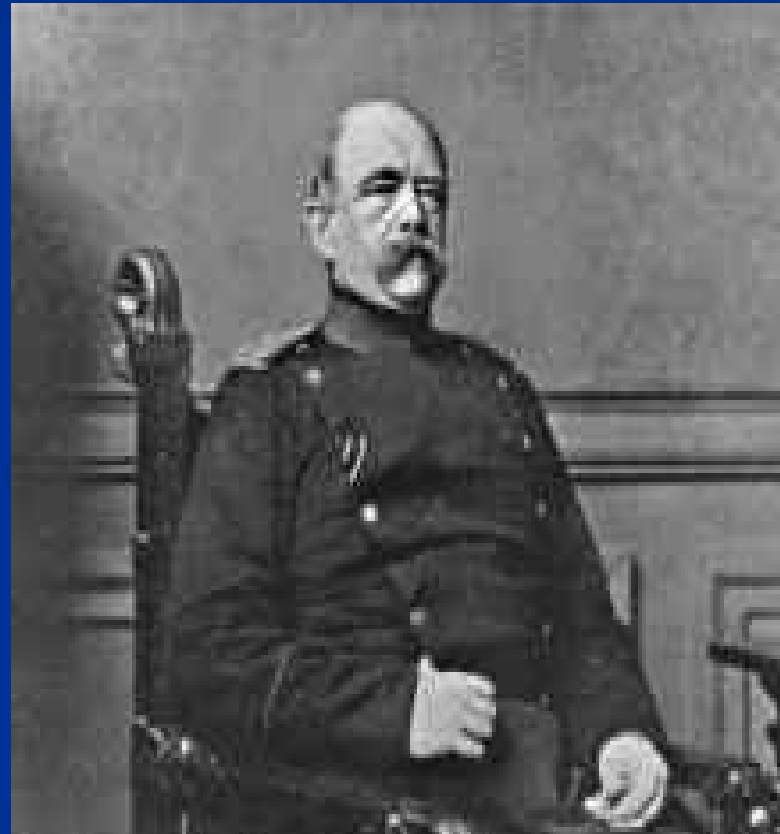
- 1858: Plombières-pakten
- 1859: Villafranca
- 1860: Norditaliensk kongedømme
Sør-Italia: Garibaldi
- 1861: Første felles-italienske parlament
- 1870: Roma innlemmet

Massimo D'Azeglio:

”Vi har skapt Italia, nå
må vi skape
italienerne”

Otto von Bismarck:

- Den 'hvite revolusjonær'
- Prøyssisk maktkonsolidering
- Taktisk allianse m/
nasjonalismen
- Uskadeliggjøring av tysk
nasjonalisme

Bismarck:

”Alene kan ikke individet skape noenting.
Alt det kan gjøre er å vente til det hører
gjenlyden av Guds fottrinn i hendelsene
rundt seg og så hoppe frem og gripe
kanten på Hans kappe”

Etapper i Tysklands samling

- 1859: Prøyssisk ikke-intervensjon
- 1861: Baden-memorandumet
- 1862: Bismarck statsminister i Prøyssen
- 1864: Krig mot Danmark
- 1866: Krig mot Østerrike - Königgrätz
- 1867: Det Nordtyske Forbund
- 1870-71: Krig mot Frankrike

Tysklands samling:

Riksgrunnleggelsen i Versailles

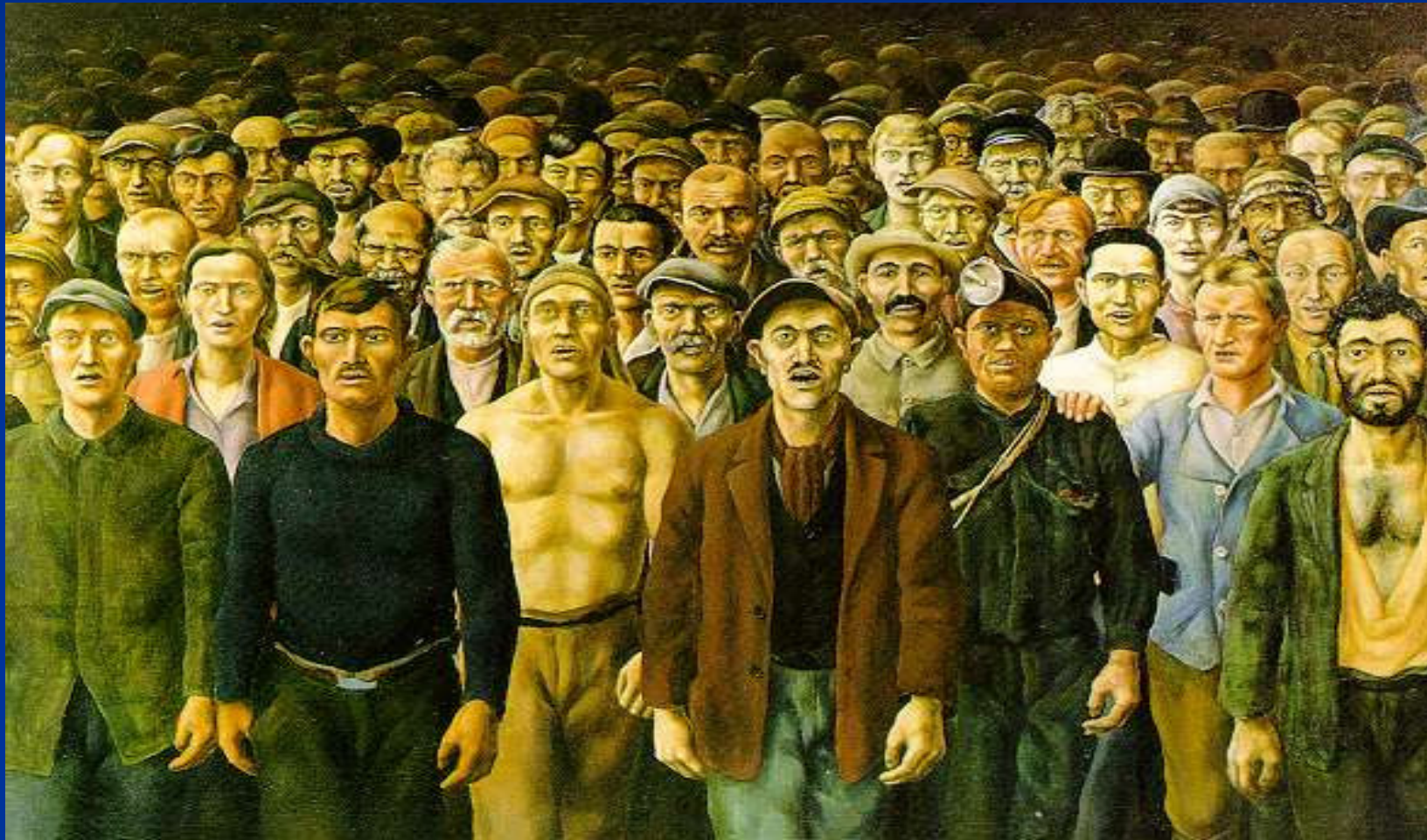
18. jan 1871

Skilleåret 1871:

- Tyskland opprettet
- Frankrikes 3. republikk opprettet
- Paris-kommunen
- Roma til Italia / første vatikankonsil
- Østerrike-Ungarn i nytt forhold til Prøyssen/ Tyskland
- Sterkt redusert antall stater i Europa / 43 års fredstid kommer
- Slutt på den europeiske konsert/maktbalansen
- Grensekonflikter: Alsace-Lorraine, Sleswig-Holstein, Trieste, Trentino

Arbeidernes organisering: fagforeninger og sosialistpartier

Fagforeningene

- Bakgrunnen for veksten:
 - Befolkningsvekst og urbanisering
 - Laissez-faireideologiens fallitt
- Renaissance for fagforeningene:
 - lettere organisering gj.større bedrifter
 - behov for store sammenslutninger overfor arbeidsgivere og industriere

- Fra sent 1880-tall: "New unionism":

Ufaglærte arbeidere

Politiske og sosiale programmer

Nasjonal sentralisering

Internasjonal organisering

- Tillatelse av fagforeninger:

Østerrike-Ungarn: 1870

GB: 1871

Spania: 1881

Frankrike: 1884

Tyskland: 1890

Nasjonale trekk:

- **UK:** Samling og integrasjon
1868: British Trade Union Congress
1900: Samarbeid med sosialistene
1906: Labour Party stiftet
- **Tyskland:** 'Frie' vs. katolske fagforeninger
1875: SPD – Lassaleanere og Eisenachere
Marxistisk teori – reformistisk praksis
- **Frankrike:** Splittelse og isolasjon
1895: CGT
Revolusjonære – reformister
Jules Guesde - Jean Jaurès
1905: SFIO (Section Française de l'Internationale Ouvrière)

Vest - Øst

- Liberal-demokratiske parlamentariske strukturer
- Arbeiderbevegelser med samarbeidsinnstilling og reformistisk orientering
- Autoritære regimer/maktkonsentrasjon
- Arbeiderbevegelser med opposisjonell holdning, revolusjonær strategi og motstand mot ministersosialisme

Internasjonalenes historie:

1866: Karl Marx' første internasjonale

1876: Oppløst

1889: 2. Internasjonale opprettet

1914: Oppløst

De sosialistiske partiene

Felles trekk:

- Bånd til arbeiderklassen
- Felles fiender:
 - Liberalisme
 - Klerikalisme
 - Høyrenasjonalisme
- Ambivalent patriotisme
- Antimilitarisme

Kontrastive trekk:

- Strategi og metode
- Integrasjonsgrad
- Politisk innflytelse

Antisocialist-loven fra 1878:

Art.1: Sammenslutninger som fremmer sosialdemokratiske, sosialistiske eller kommunistiske mål og som slik truer med å velte den eksisterende stat og den sosiale struktur er bannlyst.

Art.11: Alt trykket materiale[...]skal forbys

Wilhelm I, 15.feb. 1881:

”Slike tiltak skal søkes ikke bare i undertrykkingen av sosialistiske eksesser, men også gjennom fremme av arbeidernes velferd[...]de allerede eksisterende lover som burde ha beskyttet arbeiderne mot hjelpeløshet forårsaket av ulykker eller alderdom viste seg å være utilstrekkelige, og deres utilstrekkelighet har i ikke liten grad bidratt til å vende denne klassens medlemmer mot deltagelse i sosialdemokratiske aktiviteter for å søke hjelp”

Europeisk sosialpolitikk:

Tyskland:

1883: sykeforsikring

1884: ulykkesforsikring

1889: pensjonsforsikring

- Inspirasjon for: Storbritannia, Belgia, Danmark og Norge
- Motivasjon: Frykt
Filantropi

Det russiske arbeiderpartiets manifest, 1898:

”Jo lenger østover man drar i Europa, jo svakere i politikken, jo feigere og ondere blir bursjoasiet. Desto større blir de kulturelle og politiske oppgavene som tilfaller proletariatet”